

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

นางสาวมณฑิรา พรหมพิทยาบุทท: การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง:กรณีศึกษา
ศึกษากองทุนหมู่บ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านใหม่
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์มงคล พงษ์ชนสฤกษ์, 85 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา คือ
หมู่บ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการเก็บข้อมูล
ระหว่าง เดือนธันวาคม 2544 - วันที่ 30 กันยายน 2545

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4 ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาถึงข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้าน เช่น ศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและแนวทาง
แก้ไข ความเข้มแข็งของหมู่บ้านว่าสามารถอุ้มชูตนเองได้หรือไม่ การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน
บ้านได้ค้นแบบความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า (ซิฟท์โมเดล) โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการ
ประเมินโครงการครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ซึ่งได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4
ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิก กองทุนหมู่บ้านจำนวน 419 คน โดยใช้วิธีการสังเกต การ
สัมภาษณ์ การจัดเวทีประชาคม การสำรวจ แล้วทำการจดบันทึก แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
ปริมาณ และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผลการประเมินโครงการปรากฏว่ากองทุนเงิน 1 ล้านบาท ช่วยแก้ปัญหา บรรเทาความเดือด
ร้อน สร้างงาน สร้างรายได้ มีเงินทุนหมุนเวียน เป็นการบริการให้แก่สมาชิกเพื่อประกอบอาชีพจน
สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้และจะจัดสรรกำไรที่ได้ เป็นค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการ
พัฒนาหมู่บ้าน ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนชรา เป็นทุนการศึกษา ฯลฯ เพื่อกระตุ้น
เศรษฐกิจในหมู่บ้าน

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา: พ.ส. มณฑิรา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุคคลและกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- อ.มงคล ผงชนสถยัญญ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คุณกัญญมณ แสงทอง อาจารย์ร่วมปรึกษาสารนิพนธ์
- คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- พัฒนาชุมชนอำเภอเมืองนครราชสีมา ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่และการสร้างความคุ้นเคยกับประชาชน
- เจ้าหน้าที่อนามัยตำบลบ้านใหม่ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ กำนัน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกและขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

มณทิรา พรหมพิทยาอุท

สิงหาคม 2545

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์มงคล ผจงชนสถัญญ์)

กรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

23 ก.ย. 2545

วันที่ เดือน พ.ศ 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
หน้าอนุมัติ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบแนวคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	3
บทที่ 2 ปรีทรรคนวัตกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2444.....	7
3. การติดตามสังเกตการณ์ คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	7
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	8
5. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	9
6. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	10
7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล.....	10
บทที่ 3 วิธีการประเมินโครงการ	
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	12

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	13
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการ.....	13
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	19
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	20
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	22
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	29
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้.....	33
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	34
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
1. สรุป.....	36
2. ผลการดำเนินการ.....	36
3. อภิปรายผล.....	37
4. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ.....	37
5. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนเป้าหมาย.....	38
6. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ.....	38
7. ข้อเสนอแนะ.....	39
บรรณานุกรม.....	40
ภาคผนวก.....	41
ประวัติผู้เขียน.....	85

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

จากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาความยากจนมาตลอดซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่สำคัญของการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องรีบแก้ไขปัญหโดยเร่งด่วน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ในอดีตการพัฒนาประเทศ เรามุ่งเน้นแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจ เป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดช่องว่างความยากจนมากขึ้น ทำให้เกิดความอ่อนแอในสังคมชนบท เป็นเหตุให้ปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมายด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหความยากจนจึงต้องปรับกระบวนการทัศน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานในระดับล่างให้เข้มแข็ง จากประสบการณ์การทำงานของชาวบ้านที่ได้กระทำกิจกรรมร่วมกันในการบริหารจัดการด้วยทักษะภูมิปัญญาของตนเอง ในรูปของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มนี้จะออมทรัพย์

รัฐบาลมองเห็นขีดความสามารถ ทักษะจากการทำงานของชาวบ้านจึงได้ กำหนดนโยบาย “กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท” เพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหความยากจน โดยกระบวนการชุมชน มุ่งเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป เพื่อจะได้นำเงินมาประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน โดยทางรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงปัญหาต่างๆจึงมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้นมา ซึ่งมี พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ โดยมีการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2544 ได้มา 11 คน เป็นชาย 7 คน หญิง 4 คน และได้รับเงินโอนเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2544 มีผู้กู้เงินกองทุนทั้งหมด 113 ราย เป็นเงิน 995,500 บาทคงเหลือเงินในบัญชี 500 บาท เพื่อให้ประชาชนนำเงินที่กู้ไปลงทุนทำกิจการต่างๆให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และเพื่อจะทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 บรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดจึงได้ให้นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ (Substantive Report)

เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว เพื่อที่จะนำไปปรับปรุง แก้ไข โครงการกองทุนของหมู่บ้านให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงาน การจัดการ และบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใดและความสามารถของประชาชนในหมู่บ้าน
- 2.2 เพื่อประเมินศักยภาพของชุมชนกับอนาคตของกองทุน 1 ล้านบาท มีการดำเนินงาน ปัญหา ทางแก้ไข ปรับปรุง
- 2.3 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกลไกของท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนา การเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารการจัดการกองทุนด้วยความสมัครใจ
- 2.4 เพื่อประเมินความพร้อมของหมู่บ้าน
- 2.5 เพื่อทราบถึงขีดความสามารถและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านว่าสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
- 2.6 เพื่อให้เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาของชาวบ้านในการเสริมสร้างอาชีพในด้านต่างๆ และเพื่อต้องการทราบว่าเงินกองทุน 1 ล้านบาทเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านเพียงใด

3. กรอบแนวคิดทฤษฎี

แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

เป็นกรอบความคิดทฤษฎีที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้นักศึกษาใช้ "ตัวแบบความคิดเชิงระบบ" (System Model) เป็นกรอบในการระบุตัวบ่งชี้และตัวแปร ซึ่งเรียกว่า "ชีพโมเดล" (CIPP Model) ซึ่งใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้

โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. Context = C คือ บริบทของหน่วยระบบ
2. Input = I คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
3. Process = P คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
4. Product = P คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

และแบ่งการตัดสินใจออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้าง
3. การตัดสินใจในการปฏิบัติ
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

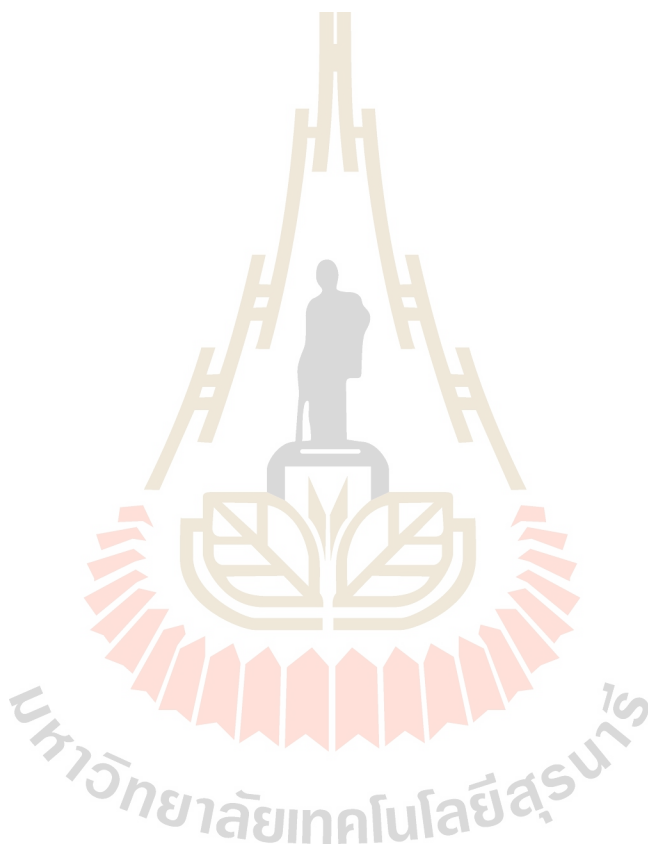
- 4.1 ศึกษาทำความเข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐบาล
- 4.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4
- 4.3 ประยุกต์แนวคิดของสตาร์เฟลทิมในการวิเคราะห์ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4
- 4.4 พร้อมทั้งทำการกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- 4.5 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- 4.6 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบ
- 4.7 สรุปผล ข้อเสนอแนะ เพื่อการจัดการกองทุนหมู่บ้านมะขามเต่าหมู่ที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษานี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

- 5.1 ได้ทราบว่าเงินกองทุน 1 ล้านบาทสามารถเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน
- 5.2 ได้ทราบประชาชนในหมู่บ้านมีความรู้ความสามารถในการดำเนินการ การจัดการ และบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านได้ด้วยตนเอง
- 5.3 ได้ทราบขีดความสามารถ ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านว่าสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
- 5.4 ได้เห็นความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในหมู่บ้านในการช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญ

- 5.5 ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านฯ และแนว
ทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
- 5.6 ผู้ศึกษาได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์อันจะ
นำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆอย่างเป็นระบบ

บทที่ 2

ปริทรรศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาปริทรรศน์และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน โครงการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษาหมู่บ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4 ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 7 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมิน โครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพชีโมเดล

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมี พันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้าง และพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต โดยรัฐได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือ

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- 3) การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางใน

การพัฒนา

- 4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

5) เสริมสร้างความรัก ห่วงแหน ความรับผิดชอบของชุมชนและท้องถิ่นชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเองเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานรากแก้วของชุมชนเสริมสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุน สวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือ ชุมชน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- 5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544
- 3) ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด รายละเอียดเพิ่มเติมแสดงไว้ที่ภาคผนวก ก.

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวคือ

- 1) เปิดเวทีชาวบ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละ 1 คน ซึ่งจะต้องมีจำนวน 3 ใน 4 ของครัวเรือนในหมู่บ้านทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
- 2) การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม
- 3) ชี้แจง ทำความเข้าใจ เตรียมความพร้อม
- 4) ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง
- 5) เลือกคนดี มีความรู้ ประสบการณ์ มีความเสียสละ ที่มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

- 1) เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุนเป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปี บริบูรณ์
- 2) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางด้าน การเงิน
- 3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุก เว้นแต่เป็น โดยสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
- 5) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

1) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- 2) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- 3) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน โดยตามข้อ 20 (3) และ (4)

9.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่

9.2 ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนน 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- 1) จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ. 2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ
- 2) ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสินหรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

3) เปิดบัญชีกับธนาคาร

4.2 การประเมินความพร้อมของกองทุนเมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารและคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 1) การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- 2) คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- 3) ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
- 4) ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
- 5) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านหรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- 6) การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
- 7) การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

5. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการของหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้นคณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) สมาชิกกองทุนฯ ยื่นคำขอกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ
- 2) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ พิจารณานุมัติหรือไม่อนุมัติตามคำขอกู้ของสมาชิกกองทุนฯ
- 3) ในกรณีที่ไม่อนุมัติจะแจ้งให้สมาชิกกองทุนฯ ทบทวนในจุดบกพร่องของคำขอกู้
- 4) ในกรณีอนุมัติจะแจ้งให้สมาชิกกองทุนฯ ทราบ
- 5) สมาชิกกองทุนฯ ทำสัญญากับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ
- 6) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินพร้อมบันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมแจ้งให้ธนาคารสาขาอำเภอทราบ
- 7) สมาชิกกองทุนฯ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร
- 8) สมาชิกกองทุนฯ แจ้งเลขที่บัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ทราบ
- 9) ธนาคารสาขาอำเภอ โอนเงินเข้าบัญชีสมาชิกกองทุนฯ
- 10) สมาชิกกองทุนฯ นำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ

กรณีกองทุนหมู่บ้านมะขามเต่า มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้มีดังนี้ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้จะพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของผู้กู้ว่าจะเอาไปลงทุนทำอะไรอย่างไร ที่ไหน เมื่อไร ลักษณะของโครงการจะต้องเป็น โครงการที่สามารถดำเนินการได้จริงตามจำนวนเงินที่ขอกู้ว่ามี

ความเป็นไปได้ทางการตลาด มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนและจะต้องพิจารณาให้คู่ตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจ อย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิต ให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริง ในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้โดยเนื้อหาหลักสูตร จะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาดรวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ ซึ่งมีระยะเวลาในการศึกษาจนจบหลักสูตร รวมทั้งสิ้น 10 เดือน และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ” เป็นการเพิ่มศักยภาพ และยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมิน แบบชีพพีโมเดล

รูปแบบการประเมินชีพพีโมเดล (CIPP Model)

สตฟเฟิลบีม (อึ้งใน จำเนียร สุขหลาย และคณะ) ได้เสนอแบบจำลอง CIPP เพื่อประเมินผลโครงการ ซึ่งได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่”

สตฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation :C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองตลอดจนศึกษา

ปัญหาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็น ที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation :I) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

2.1 ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ

2.2 ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.3 การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือเวลาเงินทุนอาคารสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือ เป็นต้น

โดยประเมินอัตรากำลัง เวลา ขอบประมาณ วิธีการ ภายในโครงการเท่านั้น รูปแบบคำถาม เช่น แผนงานที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ จะดำเนินการกับ ยุทธวิธีที่เลือกมาอย่างไร เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation :P) เป็นการประเมินเพื่อ หาข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผน เป็นการสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทุกขั้นตอน

3.1 การจัดทำนักประเมินกระบวนการเต็มเวลา

3.2 เครื่องมือที่สื่อในการบรรยายกระบวนการ

3.3 การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินโครงการ และบุคลากรในโครงการหรือในแผนงานเอง

3.4 การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจ

การทำตามกระบวนการ จำเป็นต้องมีข้อมูลย้อนกลับ โดยต่อเนื่องเกี่ยวกับว่า ทำอย่างไรโครงการนั้นจึงจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ที่สุด การประเมินกระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจ ในการคาดคะเนล่วงหน้า การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา และบันทึกกระบวนการสำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการ

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation :P) เพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีคามจำเป็นยิ่งในระหว่างปฏิบัติ ตามโครงการด้วย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอวิธีการดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านมะขามเต่า หมู่ 4 ตามหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอในบทที่ผ่านมา สรุปได้เป็น 6 ด้าน ดังนี้คือ

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประเมินโครงการ

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประยุกต์รูปแบบการประเมินที่เป็นการประเมินเชิงระบบ ซึ่งมีแนวคิด และรูปแบบการประเมินที่ใช้ที่สำคัญ ดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler) ได้แสดงกรอบแนวความคิดของการประเมินในยุคใหม่ว่า การประเมินควรมีลักษณะการดำเนินการ ดังนี้ การประเมินจุดประสงค์ การประเมินแผนการเรียนรู้ การประเมินเพื่อแนะแนวในการพัฒนาโครงการ การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา การติดตามผลและการประเมินผลกระทบ นอกจากนี้ไทเลอร์ได้เพิ่มเติมว่าการประเมินเพื่อตัดสินความสำเร็จของโครงการนั้น ควรจะพิจารณาความสำเร็จของส่วนรวมด้วย และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

ครอนบาค (Cronbach) ได้เสนอวิธีการประเมินที่ใช้ในการประเมินการเรียนการสอนออกเป็น การศึกษากระบวนการ การวัดศักยภาพของผู้เรียน การวัดเจตคติและการติดตามผล นอกจากนี้ครอนบาค ได้เพิ่มเติมว่า การประเมินโครงการด้านการเรียนการสอนไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะจุดมุ่งหมายของโครงการเท่านั้น แต่ควรจะมีการพิจารณาประเมินผลกระทบข้างเคียงที่เกิดจากโครงการด้วย

สคริพเวน (Scriven) ได้กล่าวว่าการประเมิน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการ

ประเมิน โดยสตรีพเวน ได้พยายามสร้างรูปแบบการประเมินที่ผสมผสานแนวคิดของไทเลอร์และครอนบาค เข้าด้วยกัน โดยสรุปแล้วสตรีพเวนได้จำแนกการประเมินออกเป็นการประเมินคุณค่าภายในและการประเมินความคุ้มค่า

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการครั้งนี้ คือ ประชากรบ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจำนวน 463 หลังคาเรือน มีประชากร 2,075 คน ชาย 1,019 คน หญิง 1,056 คน (ข้อมูล จปฐ. 2544) โดยแยกเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	11	คน
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	310	คน
2.1 สมาชิกผู้กู้	จำนวน	113	คน
2.2 สมาชิกผู้ไม่กู้	จำนวน	197	คน
3. ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน (ตัวแทนหลังคาเรือนละ 1 คน)			

จำนวน 153 คน

4. ผู้นำชุมชน, ผู้นำองค์กรชุมชน, ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน	6	คน

(การกำหนดขนาดตัวอย่างให้หลักร้อยละ 20 ของประชากร ตามหลักการประเมินเพื่อการพัฒนา)

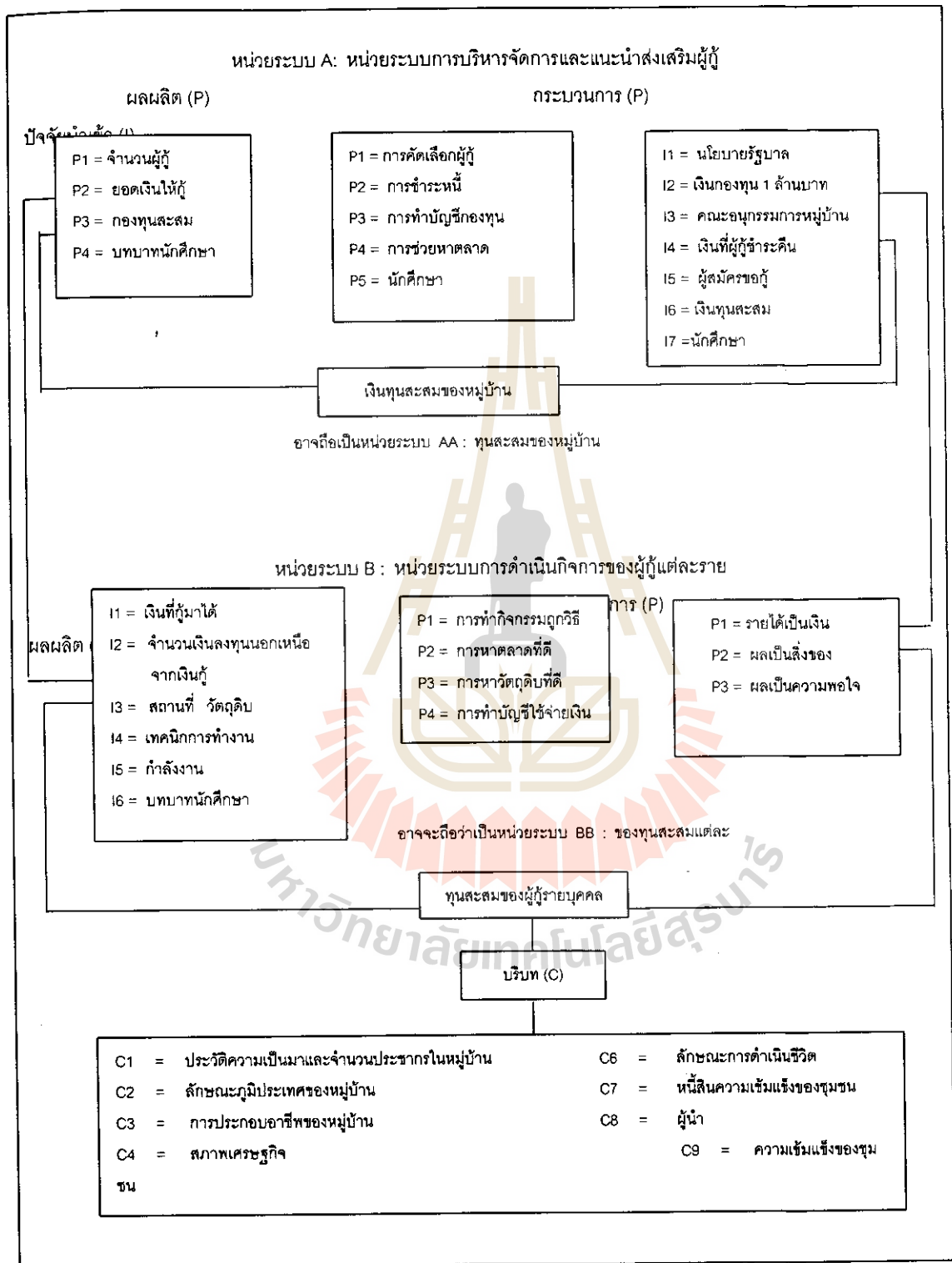
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการ โดยกำหนดให้เป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบที่กล่าวมาแล้วในบทที่ผ่านมาคือ "ซีพีพี โมเดล" (CIPP Model) ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ระบบดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย
3. ซึ่งใน 2 หน่วยระบบมีตัวชี้วัด 4 องค์ประกอบ คือ
 1. ตัวชี้วัดบริบท
 2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า
 3. ตัวชี้วัดกระบวนการ
 4. ตัวชี้วัดผลผลิต

(รายละเอียด ตามแผนภูมิที่ 3.1)

แผนภาพที่ 3.1 แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซัพพลายเชน”

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ประกอบไปด้วยตัวชี้วัด 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) ของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
1.1 บริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความยากจนของประเทศ 2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ 4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน 5. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้ของประชาชน 6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท 7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
1.2 บริบทระดับท้องถิ่น(แบบรายงานบร.1)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน 2. สภาพปัจจุบัน 3. ด้านเศรษฐกิจหมู่บ้าน 4. ด้านวัฒนธรรม 5. ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ 6. ความเข้มแข็งของชุมชน 7. แบบแผนการดำเนินชีวิต 8. ภูมิปัญญาชาวบ้าน 9. โครงการพัฒนาหมู่บ้าน

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ของหน่วยระบบ A

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
2.1 ปัจจัยนำเข้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 2. เงิน 1 ล้านบาท 3. คณะกรรมการหมู่บ้าน 4. ผู้สมัครขอกู้ 5. ทุนสะสมของหมู่บ้าน 6. สมาชิกกองทุน 7. วัตถุประสงค์ของกองทุน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ของหน่วยระบบ A

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
3.1 กระบวนการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การคัดเลือกผู้กู้ 2. การรับชำระหนี้ 3. การทำบัญชี 4. การแนะนำวิธีทำธุรกิจ 5. การจัดสรรเงิน 6. การจัดทำระเบียบกองทุน

4. ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ของหน่วยระบบ A

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
4.1 ผลผลิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนผู้กู้ 2. ยอดเงินให้กู้ 3. จำนวนทุนสะสม 4. ทัศนคติที่มีต่อกองทุน 5. การมีอาชีพ 6. ศักยภาพและเข้มแข็งของกองทุน

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ ระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลรายประกอบไปด้วย 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) ของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
1.1 บริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความยากจนของประเทศ 2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ 4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน 5. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้ของประชาชน 6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท 7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
1.2 บริบทระดับท้องถิ่น(แบบรายงานปร.1)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน 2. สภาพปัจจุบัน 3. ด้านเศรษฐกิจหมู่บ้าน 4. ด้านวัฒนธรรม 5. ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ 6. ความเข้มแข็งของชุมชน 7. แบบแผนการดำเนินชีวิต 8. ภูมิปัญญาชาวบ้าน 9. โครงการพัฒนาหมู่บ้าน
1.3 บริบทเฉพาะตัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้ความสามารถของผู้ดูแลและครอบครัว 2. ทรัพย์สินของผู้ดูแลและเครือญาติ 3. หนี้สินธนาคารของผู้ดูแล 4. หนี้สินนายทุนนอกระบบของผู้ดูแล 5. อาชีพหลักของผู้ดูแล 6. รายได้ของครอบครัว 7. ประสบการณ์ในการดำเนินงาน

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ของหน่วยระบบ B

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
2.1 ปัจจัยนำเข้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. เงินที่กู้ได้ 2. เงินอื่น ๆ นอกเหนือจากเงินกองทุนหมู่บ้าน 3. สถานที่และวัตถุดิบ 4. เทคนิควิธีทำงาน 5. กำลังทำงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ของหน่วยระบบ B

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
3.1 กระบวนการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การทำกิจการถูกวิธี 2. การหาตลาดที่ดี 3. การหาวัตถุดิบที่ดี 4. การทำบัญชี 5. การวิเคราะห์ประเมิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ของหน่วยระบบ B

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
4.1 ผลผลิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายได้เป็นเงิน 2. ผลเป็นสิ่งของ 3. ผลเป็นความพอใจ 4. ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดี 5. ผู้กู้ได้ขยายกิจการ 6. ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง 7. ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

แนวทางดำเนินงานด้านข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระ และข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ดังนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินการของผู้ดูแลแต่ละราย

วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธีอื่น ได้แก่

1. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. 1 – 12 ซึ่งทางภาครัฐส่วนกลางได้กำหนดไว้
2. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน จะทำการเชิญผู้ที่มีประกอบอาชีพเดียวกันเข้าร่วมแสดงทัศนะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดมีประสิทธิภาพของการดำเนินงานมากขึ้น นอกจากนี้เรื่องอาชีพแล้วก็สามารถที่จะจัดประชุมในเรื่องของการจัดทำแผนแม่บทของหมู่บ้าน ตำบล เป็นต้น
3. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม จะเป็นการเก็บข้อมูลเมื่อทางหมู่บ้านมีกิจกรรม เช่น งาน 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ การทำบุญตักบาตรประจำปี เป็นต้น โดยผู้สังเกตจะเข้าไปร่วมกับชาวบ้านในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจชุมชนมากขึ้น
4. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จะเป็นการสังเกตการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชาวบ้านสังเกตการทำกิจกรรมในแต่ละวันของครัวเรือน โดยการมองผ่าน ๆ ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านั้น

วิธีสังเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้ด้วยวิธีต่าง ๆ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่า มีข้อแตกต่างก็ทำการตรวจสอบกับแหล่งที่มา หรือแหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงและจัดเกลาจนได้ประเด็นที่ชัดเจน ดังปรากฏในบทที่ 4

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์ , การสังเกต
2. แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์ , การสอบถาม

3. แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์

4. แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์ และ ศึกษาจากเอกสารกองทุน

5. แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสังเกตและการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

6. แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสังเกต และการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

7. แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์โดยสรุปข้อมูลจาก บร. 2

8. แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

9. แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์

10. แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

11. แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์

12. แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ตามบร. ต่าง ๆ นั้น สามารถแยกตามลักษณะของข้อมูล ได้ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ สามารถทำการรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยกระบวนการ ดังนี้

1.1 การสังเกตการณ์ ผู้วิจัยต้องพิจารณาสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ

1.1.1 สิ่งที่จะสังเกตการณ์ ผู้วิจัยจะต้องกำหนดว่าจะทำการสังเกตอะไร ผู้วิจัยต้องนิยามเชิงปฏิบัติการที่ชัดเจนแล้วจึงสังเกตพฤติกรรมของบุคคลที่ต้องการศึกษา

1.1.2 วัน เวลา และการจัดบันทึก ผู้วิจัยต้องจัดทำตารางเพื่อที่จะใช้ในการจัดบันทึกอย่างละเอียด เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงต่อไป

1.1.3 การวินิจฉัย ผู้วิจัยต้องทำการวินิจฉัยพฤติกรรมที่สังเกตให้ถูกต้องมากที่สุดตามแนวทางประเด็นที่สนใจต้องการทราบ สำหรับการศึกษากครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทราบศักยภาพของชุมชนกับการดำเนินการของกองทุนเงินล้าน

1.2 การสัมภาษณ์ ตามหัวข้อประกอบในแต่ละ บร. ด้วยการพูดคุย การร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งร่วมในขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของกลุ่ม หรือชุมชนที่ทำการศึกษแล้วทำการจัดบันทึกในสมุดจดบันทึกสนาม อย่างละเอียด

2. ข้อมูลทุติยภูมิ จะเป็นลักษณะของการใช้ข้อมูล ข้อเสนอของบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่น ที่ได้ทำการศึกษา และรวบรวมเอาไว้แล้ว เช่น ข้อมูล กชช. 2ก หรือ จปฐ เป็นต้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดกระทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อความเข้าใจแปลความและสรุปความโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูลแล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์ สังเกต การสอบถาม ที่เป็นรายละเอียดเรื่องเล่า คุณลักษณะต่าง ๆ ความคิดเห็น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่ได้จากการวัด นับ ซึ่งแสดงออกในรูปตัวเลข โดยที่คำถาม สมมุติฐาน วิธีการต่าง ๆ ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ

3. ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ คือ โครงการกองทุนหมู่บ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะมีการวิเคราะห์โดยใช้วิธีดังนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านประกอบด้วยกรรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบทฤษฎี "ซีพีพีโมเดล" (CIPP Model) ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

การที่ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าส่งออกได้ลดลงจากเดิมที่เคยมีการขยายตัวเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 20 กลับมีการหดตัวลง ภาคเอกชนบางรายไม่สามารถชำระหนี้ต่างประเทศได้ทันตามกำหนด ภาวะธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มีการเสนอขายที่ดินตลาด ส่งผลให้ธุรกิจชวนเซและก่อให้เกิดหนี้เสียจำนวนมากในสถาบันการเงิน นับตั้งแต่ปี 2539 สัดส่วนภาระหนี้ต่อรายได้มีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่องทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน โดยภาคเอกชนมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก ทางด้านภาระหนี้สาธารณะเฉลี่ยต่อหัวของประชากรทั้งประเทศ พบว่าในปี 2539 ภาระหนี้ตักประมาณ 7,100 บาท/คน และเพิ่มขึ้นเป็น 12,594 และ 21,306 บาท/คน ในปี 2540 และ 2541 ตามลำดับ (บังอรรัตน์และคณะ. 2542) ซึ่งจากปัญหาภาระหนี้ที่ประเทศต้องแบกรับนั้นจึงทำให้ประเทศจำเป็นต้องเข้าร่วมในโครงการขอรับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) จากการเข้าร่วมโครงการดังกล่าวและโครงการอื่นๆ นั้นยังส่งผลให้ภาระหนี้ภาครัฐสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว กอปรกับการดำเนินนโยบายการคลังในลักษณะขยายตัวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยงบประมาณแบบขาดดุล รัฐบาลจึงไม่เพียงแต่จะต้องก่อหนี้เพิ่มขึ้น โดยการกู้ยืมเงินทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการกู้เพื่อชดเชยภาระหนี้ของ

กองทุนเพื่อการฟื้นฟู ฯ ด้วย ทำให้ระดับหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 14.87 % ของ GDP ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและสะสมมาจนถึงปัจจุบันอยู่ในระดับ 55.8%

ไทยให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้นรวมถึงสนับสนุนการย้ายฐานอุตสาหกรรมและรับช่วงการผลิต ในลักษณะนิคมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กสนับสนุนศูนย์อุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัด เพิ่มบทบาทเอกชนในการร่วมลงทุนกับภาครัฐในรูปแบบต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

นโยบายที่สี่ ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543 เพื่อเป็นรากฐานให้การส่งเสริม SMEs เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและต่อเนื่อง และเกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดการ การตลาด และการเงิน เป็นต้น โดยให้ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs และให้กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นฝ่ายเลขานุการ รวมทั้งทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อการส่งเสริมที่ต่อเนื่องและสอดคล้องประสานกัน นอกจากนี้ยังให้มีการตั้งกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสนับสนุนการพัฒนา SMEs ให้เป็นไปโดยต่อเนื่องอีกด้วย นโยบายที่ห้า สนับสนุนอุตสาหกรรมชุมชนที่มีชุมชนเป็นเจ้าของและรับผิดชอบการบริหารจัดการด้วยตนเอง และสร้างความร่วมมือกับภาครัฐกิจเอกชนและองค์การพัฒนาชุมชน สำหรับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่ดำเนินการอยู่แล้ว ทั้งในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล และในส่วนภูมิภาค หน่วยงานของรัฐจะให้บริการช่วยเหลือสนับสนุนร่วมกับภาคเอกชน

1.1.3 ปัญหาการขาดดุลการค้าและภาระหนี้สินกับต่างประเทศ

ในปัจจุบันปัญหานี้มีลักษณะที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ทั้งนี้เนื่องจากการใช้จ่ายเกินตัว เกินฐานะทางเศรษฐกิจของเรานั้นเอง เราสั่งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามามาก แต่ส่งออกสินค้าของเราไปขายยังต่างประเทศได้น้อย การขาดดุลการค้าจึงเป็นไปในอัตราสูงต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานาน แม้ว่าทุกวันนี้รัฐบาลจะพยายามลดการขาดดุลการค้าลงบ้าง แต่ก็ยังขาดดุลอยู่อีกมาก ส่วนภาระหนี้สินของประเทศนั้น ก็เนื่องมาจากการกู้เงินจากต่างประเทศ โดยยังมีได้ก่อให้เกิดผลคุ้มค่าต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่เท่าที่ควร ทั้งนี้ก็เพราะต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง ทั้งมีภาระผูกพันมากมาย ทำให้การชำระหนี้เพิ่มพูนขึ้น โดยลำดับส่งผลกระทบต่อฐานะดุลการชำระเงินและเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศด้วย

นางลักษณ์ เทพสวัสดิ์, 2543 ได้แสดงทัศนะว่าการที่จะแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้า และภาระหนี้สินของประเทศดังกล่าวนี้ ควรเน้นที่แนวทางพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยการลดการนำเข้าสินค้าประเภททุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศลง พร้อมกันนี้ก็ใช้แนวทางการส่งเสริมสินค้าของ

เรา ซึ่งมีคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาดออกไปจำหน่ายในต่างประเทศหากทำได้ก็จะคลี่คลายปัญหาการขาดดุลการค้า และภาระหนี้สินกับต่างประเทศได้มากทีเดียว

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

เป็นที่ยอมรับร่วมกันว่าสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขของคน แต่สภาพแวดล้อมที่ดีที่คนเราปรารถนาและต้องการนั้น ในปัจจุบันได้ถูกทำลายลงด้วยฝีมือของมนุษย์ที่นับวันจะกลายเป็นปัญหาที่รุนแรงและส่งผลกระทบต่อเนื่องกันไปทั่วโลก ผลจากการพัฒนาที่ผ่านมาซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า สถานการณ์ของสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสภาพที่อยู่อาศัย ปัญหาคุณภาพของแหล่งน้ำ เสียง อากาศเป็นพิษ ป่าไม้เสื่อมโทรม การแย่งชิงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้ง ปัญหาอาชญากรรม การฉกชิงวิ่งราว และปัญหายาเสพติด ล้วนแล้วแต่เป็นตัวอย่างของปัญหาที่สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมที่ชัดเจนและนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวได้สั่งสมจนก่อให้เกิดเป็นปัญหาทางสังคม ซึ่งหากไม่ร่วมมือกันเร่งแก้ไขสถานการณ์ให้สภาพแวดล้อมพลิกฟื้นกลับคืนสู่สถานะที่ดีแล้ว สภาพสังคมที่เสื่อมถอยย่อมส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของคนในสังคมด้วยเช่นกัน

1.1.5 ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2544. ได้แสดงทัศนะว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในหลายทศวรรษที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาที่มีบางส่วนของแนวทางที่กล่าวได้ว่าผิดทิศและสร้างผลกระทบให้แก่สังคมไทย ทำลายความเป็นชุมชนทั้งในชนบทและในเมืองให้ ล่มสลาย คนไร้ชุมชน และชุมชนที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับชีวิตความต้องการของคนได้อีกต่อไป จึงนำมาซึ่งผลพวงของปัญหามากมายตามมา ไม่ว่าจะเป็นเด็กเร่ร่อน ยาเสพติด อาชญากรรมที่ค้ำคั่ง ความผิดปกติทางจิตของผู้คน ฯลฯ ชุมชนในชนบทที่มีความอ่อนแอและล่มสลายเนื่องจากหนุ่มสาวในชนบทจำนวนมากต่างละทิ้งที่ทำกินทางการเกษตร เข้ามาแสวงหารายได้ที่ดีขึ้นด้วยการเป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่ ๆ ขณะที่เกษตรกรที่เหลืออยู่กลับไร้พลังในการร่วมตัวในการพัฒนาชุมชนของตน อันเนื่องจากระบบเน้นการพึ่งพิงส่วนกลาง ยิ่งกว่านั้นการที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนให้เพาะปลูกพืชเพียงชนิดเดียวอย่างขาดความรอบคอบ เป็นเหตุให้เงินทุนของเกษตรกรหมดไปกับค่าปุ๋ย ยาฆ่าแมลง อีกทั้งต้องตกอยู่ภายใต้การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง และมีความเสี่ยงต่อราคาพืชผลที่ตกต่ำ เกษตรกรจำนวนไม่น้อยจึงมีหนี้สินที่ไม่สามารถผ่อนชำระได้ ซึ่งยังเป็นตัวเร่งให้ชุมชนในชนบทล่มสลายเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในยุคฟองสบู่ที่ผ่านมาราคาที่ดินได้รับการปั่นให้สูงอย่างขาดความยั่งยืน ในยุคนั้นมีเกษตรกรจำนวนไม่น้อยได้ขายที่ดินทำกินของตนให้แก่นายทุนซึ่งนำไปสร้างเป็นสนามกอล์ฟ รีสอร์ท ฯลฯ

ตัวอย่างเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ นับเป็นบาดแผลสำคัญของการล่มสลายของ ชุมชนชนบทในช่วงที่ผ่านมา

1.1.6 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

ศรีศักร วัลลิโภดม, 2543. ได้แสดงทัศนะว่า ทุกวันนี้สังคมไทยเดินห่างจากอดีตจนเกือบจะแถมไม่เห็นหลังเลย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมปรับตัวไม่ทัน และเกิดสภาพความล่าช้าทางวัฒนธรรมขึ้นเกือบทั่วทุกท้องถิ่นและทุกภูมิภาคของประเทศ และปรากฏการณ์ที่แลเห็นกันได้อย่างชัดเจนในขณะนี้ก็คือ คนเป็นจำนวนมากในชนบทมีเงินขึ้น อันเนื่องมาจากการขายที่ดิน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นคนจนมาเป็นคนรวยในช่วงพริบตาเดียว เงินที่ได้มาส่วนใหญ่ก็นำไปใช้ในสิ่งที่เกินสภาพความเป็นอยู่เดิม เช่น นำไปปลูกบ้าน ปลูกตึก ซื้อมอเตอร์ เครื่องไฟฟ้า เครื่องแต่งกายที่ทันสมัย รวมทั้งการเที่ยวเตร่เพื่อหาความสำราญ ความต้องการในสิ่งที่กล่าวมานี้ อันเป็นผลมาจากค่านิยมเดิมในสังคมไทยที่เกี่ยวกับการมีหน้ามีตา เพื่อที่จะได้รับการยอมรับและการยกย่องทางสังคมเป็นสำคัญ โดยคนในชนบทส่วนใหญ่คือ คนรุ่นใหม่ที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปี ลงมาจนถึงคนรุ่นหนุ่มสาว คนเหล่านี้ได้รับการเรียนรู้และรับรู้การเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองสมัยหลังเปลี่ยนระบอบการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบทางตะวันตก พร้อมกับกับการปลูกฝังและเพิ่มพูนค่านิยมในเรื่องความต้องการทางวัตถุและความเป็นปัจเจกบุคคลทุกเมื่อเชื่อวัน แน่นนอน สิ่งที่ทำให้คนไทยรุ่นใหม่ทุกวันนี้ห่างเหินจากอดีต และหันมารับของใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ จากภายนอกอย่างไม่หยุดยั้งก็คือ ค่านิยมในเรื่องการมีหน้า มีตา มีชื่อเสียงเกียรติยศเป็นสิ่งสำคัญ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

ประวัติศาสตร์

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านมีผู้เล่าว่าในตำบลบ้านใหม่มีพื้นที่บริเวณหนึ่งที่มีต้นมะขามเป็นจำนวนมาก และเมื่อมีคนอพยพมาอยู่ในพื้นที่บริเวณนี้ก็ได้ทำการตัดต้นมะขามทิ้งเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยแต่ก็ยังคงเก็บต้นมะขามที่มีอายุมากที่สุดไว้เป็นอนุสรณ์ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้หมู่บ้านนี้มีชื่อว่า “บ้านมะขามเฒ่า”

การตั้งถิ่นฐาน

คนกลุ่มแรกที่มาตั้งถิ่นฐานไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าเป็นคนกลุ่มใดเพียงแต่สันนิษฐานว่าเป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากภาคอีสานเหนือ เมื่อประมาณ 300 ปี มาแล้ว มาอยู่รวมกันและก่อตั้งหมู่บ้านขึ้น ซึ่งกลุ่มคนที่อพยพมาเพราะถิ่นที่อยู่เดิมมีความแห้งแล้งไม่มีที่ทำมาหากินจึงได้เดินทาง

อพยพมาจับจองที่ทำมาหากินกันใหม่และบางกลุ่มได้เดินทางมาค้าขายได้เห็นบริเวณแห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์จึงพากันตั้งรกราก ณ หมู่บ้านแห่งนี้

การขยายตัวของประชากร

ในสมัยก่อนประชากรในหมู่บ้านมีกันอยู่แบบประปรายเนื่องจากบริเวณแห่งนี้ยังเป็นป่าโดยส่วนมาก ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงอยู่กันแบบรวมกลุ่มแต่เมื่อประชากรเริ่มมากขึ้นต่างแต่งงานมีครอบครัว มีลูกหลานจึงเกิดเป็นครอบครัวขยายมีประชากรหนาแน่น

ปัจจุบันในหมู่บ้านมี 420 ครัวเรือน 463 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 2,075 คน เป็นชาย 1,019 คน หญิง 1,056 คน

การขยายตัวของชุมชน

ในสมัยก่อนหมู่บ้านแห่งนี้ยังเป็นหมู่บ้านเล็กๆ แต่เมื่อประชากรหนาแน่นก็เริ่มมีการปลูกสร้างบ้านเรือนขยายออกไปทางบริเวณที่เป็นป่า และความเจริญก็เริ่มเข้าสู่หมู่บ้านทำให้ถนนหนทางดีจึงทำให้บ้านเรือนมีมากขึ้นชุมชนก็เริ่มขยายใหญ่ขึ้น

ทำเลที่ตั้ง

เป็นหมู่บ้านที่อยู่เกือบท้ายตำบล ทำเลที่ตั้งไม่ติดถนนใหญ่เหมือนหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบล แต่ก็มี ความเจริญ เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเมือง อยู่ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 10 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลสีมูม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับบ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลสุรนารี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับบ้านยางน้อย หมู่ที่ 11 ตำบลบ้านใหม่

สภาพที่ดิน

พื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้านมีประมาณ 700 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทำกิน 505 ไร่ ที่อยู่อาศัย 195 ไร่ สภาพที่ดินส่วนมากเป็นดินร่วนปนทรายและดินดานซึ่งเหมาะสำหรับปลูกข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นพืชที่ไม่ต้องการน้ำมากนัก ไม่เหมาะสำหรับการทำนาเนื่องจากไม่สามารถอุ้มน้ำได้

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ในสมัยก่อนในหมู่บ้านมีป่าไม้มาก มีทั้งต้นไม้ใหญ่ เล็กและทุ่งหญ้าสลับกันไปมีความอุดมสมบูรณ์ แต่เมื่อมีประชากรมาตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยก็ได้มีการตัดต้นไม้ทำบ้านเรือน เผาถ่าน จึงทำให้ป่าไม้หมดไป

พื้นที่สาธารณะ คือ พื้นที่ที่ลำปรุ มีเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ สำหรับเก็บกักน้ำไว้ใช้อุปโภค

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

ในหมู่บ้านมีแหล่งน้ำอยู่ 3 แห่ง คือ ลำปรุ คลองส่งน้ำ และเขื่อนบ้านมะขามเฒ่า ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่ให้ประโยชน์แก่คนในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียงมาก ส่วนแหล่งน้ำที่สำคัญอีกอย่างของหมู่บ้านคือ น้ำประปาที่ได้มาจากลำปรุของหมู่บ้าน ซึ่งสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2536

ระบบสาธารณูปโภค

ในหมู่บ้านมีความเจริญขึ้นมีไฟฟ้า น้ำประปา มีโทรศัพท์ มีถนนคอนกรีต ถนนลูกรัง ถนนดิน

ระบบสังคมวัฒนธรรม

เครือญาติ

ประชากรในหมู่บ้านมีทั้งครอบครัวขยายและครอบครัวเดี่ยวส่วนมากเป็นญาติพี่น้องกัน ผู้นำและการเมืองการปกครอง

1. นายสมศักดิ์	คุมใหม่	กำนันตำบลบ้านใหม่
2. นางสาวสมหมาย	นาดใหม่	สารวัตรกำนัน
3. นายสมศักดิ์	นาดใหม่	ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล
4. นายประเสริฐ	ชาญสูงเนิน	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

เศรษฐกิจ

อาชีพส่วนใหญ่ของชาวบ้าน คือรับจ้าง รองลงมาคือ ทำนา ทำไร่ ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือทางด้านการเงินและอาชีพ คือ

1. กลุ่มออมทรัพย์เงินสัจจะ มีสมาชิก 310 คน เงินทุน 90,000.-บาท
2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีสมาชิก 20 คน เงินทุน 100,000.-บาท
3. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน มีสมาชิก 310 คน เงินทุน 1,000,000.-บาท

วัดและประเพณี

ในหมู่บ้านมีวัดมะขามเฒ่า เป็นวัดประจำหมู่บ้าน มีพระ 10 รูป

งานทำบุญหรืองานประเพณีในรอบ 1 ปี

เดือนมกราคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญขึ้นปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	-
เดือนมีนาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญตรุษขนมเทียน ขนมนใส่ไส้
เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณี	วันสงกรานต์สร้างน้ำพระ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่
เดือนพฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	-
เดือนมิถุนายน	ทำบุญประเพณี	-

เดือนกรกฎาคม	ทำบุญประเพณี	เข้าพรรษา ทอดผ้าป่าสามัคคี
เดือนสิงหาคม	ทำบุญประเพณี	-
เดือนกันยายน	ทำบุญประเพณี	ทำบุญสารทไทย
เดือนตุลาคม	ทำบุญประเพณี	ตักบาตรเทโวออกพรรษา ทอดกฐิน
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	-
เดือนธันวาคม	ทำบุญประเพณี	-

โรงเรียนและการศึกษา

ในหมู่บ้านมีผู้อ่านหนังสือไม่ออก 50 คน มีโรงเรียนประจำหมู่บ้านคือ โรงเรียนบ้านมะขามเต่า มีสอนอนุบาล ป.1 - ป.6 , ม.1-ม. 3 และมีสมาชิกไปศึกษานอกหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะไปศึกษาในระดับที่สูงกว่า ป.6

สุขภาพอนามัย

มีสถานอนามัยตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปในหมู่บ้านได้รับบัตรรักษาฟรี นอกจากนี้บุคคลทั่วไปจะได้รับบัตรทอง 30 บาท กรณีถ้าผู้ป่วยมีอาการหนักทางสถานอนามัยจะทำเรื่องส่งตัวไปรักษาที่โรงพยาบาลแม่และเด็ก

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

เป็นเงินที่รัฐบาลได้จัดสรรเงินมาให้ชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านรวมตัวปรึกษาหารือ ร่วมกัน มีอุดมการณ์ความคิดร่วมกัน ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านในการเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนและการควบคุมดูแลกันเองในการใช้ประโยชน์จากกองทุนที่รัฐบาลจัดสรรมาให้

2) เงิน 1 ล้านบาท

เป็นเงินที่รัฐบาลจัดสรรมาให้หมู่บ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4 เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2544 มีผู้กู้ 113ราย เป็นเงิน 9,955,000 บาท คงเหลือเงิน 500 บาท บัญชีเลขที่ 06-4311-20-058013-0ธนาคารออมสิน สาขา สุรนารี โดยกำหนดค้อตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท / เดือน , ค่าปรับล่าช้าร้อยละ 0.5บาท / วัน

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน

มีการทำประชาคมเลือกคณะกรรมการ เมื่อวันที่ 31 มิถุนายน 2544 ได้มาทั้งหมด 11 คน ชาย 7 คน หญิง 4 คน โดยมี นายประเสริฐ ชาญสูงเนิน เป็นประธานกองทุน

4) ผู้สมัครขอกู้

มีผู้สมัครเป็นสมาชิกทั้งหมด 310 คน มีผู้กู้ 113 ราย โดยผู้กู้เงินจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยคนละ 5 หุ้น ๆ ละ 20 เป็นเงิน 100 บาท โดยผู้กู้เงินจะต้องเขียนโครงการยื่นต่อคณะกรรมการโดยผู้ไม่เกิน 20,000 บาทมีผู้ค้ำประกัน 2 คน(ถ้าสมรสแล้วคู่สมรสต้องมาค้ำประกันด้วย) ถ้าผู้เกิน 20,000 บาทไม่เกิน 50,000 บาทจะต้องทำประชาวิจารณ์และมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

5) ทุนสะสม

มีเงินทุนสะสม 31,000 บาทจากการถือหุ้นของสมาชิก 310 คนๆละ 5 หุ้น โดยนำฝากเข้าบัญชีธนาคารเงินสะสมของกองทุน 06-4211-20-058012-1 ธนาคารออมสิน สาขาสูรนารี

6) บัณฑิตกองทุน

บัณฑิตกองทุนคือ นางสาวฉวีพร พรมพิทยายุทธ รหัสประจำตัว A 4570752 เริ่มปฏิบัติงานเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2544 ในโครงการการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งจะเข้าไปช่วยส่งเสริมการพัฒนาและการติดตามประเมินผล วิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านให้ดำเนินงานไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A พบว่า

1) การคัดเลือกผู้กู้

ผู้กู้จะต้องเขียนโครงการยื่นต่อคณะกรรมการกองทุน คณะกรรมการกองทุน ตรวจสอบโครงการถ้ามีความเป็นไปได้ ดำเนินงาน ได้จริงและคุ้มค่าต่อการลงทุนก็จะอนุมัติให้กู้

2) การรับชำระหนี้

การรับชำระหนี้กำหนดให้ปีละ 1 ครั้งโดยชำระพร้อมดอกเบี้ย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.50บาท/วัน

3) การทำบัญชี

ได้มีการฝึกอบรม 2 ครั้ง ทำให้คณะกรรมการมีความเข้าใจพอสมควรแต่ยังไม่มากนักโดยเฉพาะการทำงานบุคคล งบกำไรขาดทุนและการลงบัญชีต่างๆ มีหลายขั้นตอนทำให้บางครั้งเกิดความสับสน

4) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ

ชาวบ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 ส่วนมากกู้เงินไปพัฒนาอาชีพเดิมที่มีประสบการณ์และความชำนาญอยู่แล้ว

5) การจัดสรรเงิน

เมื่อมีผลกำไรจากกองทุนหมู่บ้านจะนำมาจัดสรร เช่น นำมาสมทบเงินกองทุน ค่าตอบแทนให้คณะกรรมการกองทุน พัฒนาหมู่บ้าน ทนสวัสดิการ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ทนการศึกษา ฯลฯ

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A พบว่า

1) จำนวนผู้กู้

มีจำนวนสมาชิก 310 ราย แต่มีผู้กู้ 113 ราย

2) ยอดเงินให้กู้

จำนวนเงิน 1 ล้านบาท มีผู้กู้ไป 995,000 บาท คงเหลือเงิน 500 บาท

3) จำนวนทุนสะสม

มีหุ้น 1550 หุ้น ๆ ละ 20 บาท เป็นจำนวนเงิน 31,000 บาท

4) ทักษะคนที่มียอดกองทุน

เป็นเงินทุนที่นำมาช่วยเหลือชาวบ้านให้มีเงินไปประกอบอาชีพ ช่วยเหลือครอบครัว ลดภาระหนี้สินทำให้บุตรหลานมีการศึกษาที่ดี ทำให้ชาวบ้านรู้จักการจัดกลุ่ม ตั้งตัวแทนของกลุ่ม รู้จักบริหารเงินของหมู่บ้าน โดยใช้หลักประชาธิปไตย ระดมความคิดของคนในหมู่บ้าน รู้จักการเสียสละ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรักสามัคคี

5) ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุน

บ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4 เป็นหมู่บ้านที่มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันดี มีความสามัคคี เนื่องจากความเป็นชนบททำให้อยู่กันแบบพี่น้องเมื่อมีปัญหาที่สามารถคุยตกลงกันได้ ประชากรในหมู่บ้านอยู่กันแบบสงบถึงแม้จะมีความขัดแย้งกันบ้างแต่เมื่อขอความร่วมมือก็จะช่วยเหลือกันดี มีความซื่อสัตย์ จริงใจ

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

2.2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) เงินที่กู้มาได้

เงินที่ให้ผู้กู้มียอดรวมทั้งหมด 995,000 บาท แยกเป็นอาชีพได้ดังนี้

ปลูกพืช	จำนวน	45 ราย	เป็นเงิน	325,000 บาท
เลี้ยงสัตว์	จำนวน	40 ราย	เป็นเงิน	340,000 บาท
ค้าขาย	จำนวน	25 ราย	เป็นเงิน	201,000 บาท
การบริการ	จำนวน	9 ราย	เป็นเงิน	76,000 บาท

อุตสาหกรรมในครอบครัว จำนวน 3 ราย เป็นเงิน 28,000 บาท

2) เงินทุนสะสม

เงินทุนสะสมของสมาชิก มียอดเงินจำนวน 31,000 บาท

3) สถานที่และวัตถุดิบ

สถานที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพส่วนมากจะเป็นที่ทำมาหากินของตนเองและเช่า (กรณีต้องการทำไร่,ทำนามาก) ถ้าเลี้ยงสัตว์ก็เป็นบริเวณหลังบ้าน ใต้ถุนบ้าน, ค้าขายจะเป็นบริเวณหน้าบ้านหรือเช่าที่ขายของที่ตลาด

วัตถุดิบที่ใช้ การปลูกพืช จะมีพื้นที่ของตนเองถ้าทำมากจะซื้อ ,ทำนามेत็ดพันธ์ข้าวที่ซื้อจากสหกรณ์ , เลี้ยงสัตว์ บางครอบครัวจะเพาะพันธ์เองหรือซื้อลูกสุกรมาเลี้ยง, ค้าขายจะซื้อของที่ตัวเมืองนครราชสีมา

4) เทคนิควิธีทำงาน

เป็นอาชีพที่ทำกันมานานแล้วโดยมีความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ในการทำและรู้ถึงปัญหา ทางแก้ไข ปรับปรุง

5) กำลังทำงาน

แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานของคนในครอบครัว และการจ้างแรงงานของคนในหมู่บ้าน

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การทำกิจการธุรกิจ

ผู้ผู้นำเงินกู้ที่ได้มาลงทุนประกอบอาชีพตามที่เขียน โครงการขอกู้และทำตามขั้นตอนของการลงทุนเพื่อให้ได้ประโยชน์ที่คุ้มค่า มีผลผลิตที่ดี มีราคา

2) การหาตลาดที่ดี

เมื่อได้ผลผลิตแล้วจะนำผลผลิตดังกล่าวไปขายที่ตลาดในตัวเมือง หรืออาจนำมาจำหน่ายที่ร้านของตนเอง หรือมีผู้มารับซื้อผลผลิต

3) การหาวัตถุดิบที่ดี

พันธ์ุข้าวหรือพันธ์ุพืชต่างๆ ถ้าต้องซื้อจะซื้อผลผลิตที่มีคุณภาพ, ผลไม้ ผัก หรือของเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ จะเลือกร้านที่ขายของสด ราคาขอมเยาว์ มีคุณภาพที่ดี

4) การทำบัญชี

ชาวบ้านส่วนหลักใหญ่จะทำบัญชีแบบง่ายๆ พอให้เข้าใจ คือบัญชีรับจ่ายที่ไม่ต้องยุ่งยากซับซ้อน

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1) รายได้เป็นเงิน

เมื่อนำเงินไปลงทุนเมื่อได้ขายผลผลิต ได้ราคาที่ดี ก็จะให้มีกำไรเป็นเงินที่จะเก็บไว้ใช้จ่ายต่อไป

2) ผลเป็นสิ่งของ

เมื่อได้ขายผลผลิตได้เงินมาบางครั้งครอบครัวก็จะนำเงินไปจับจ่ายใช้สอยในสิ่งที่จำเป็นหรือซื้อของใช้ต่าง ๆ ที่ยังไม่มี

3) ผลเป็นความพอใจ

ถ้าผลผลิตดี ขายได้ราคา ก็จะให้มีกำลังใจในการทำอาชีพ ไม่ละทิ้งอาชีพไปหางานทำต่างจังหวัดหรือกรุงเทพฯ

3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้

จากการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้ สรุปได้ดังนี้

อาชีพปลูกพืช (ทำนา) จำนวน 45 คน

- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี มีคุณภาพ มีที่ดิน มีเงินทุน มีแรงงานในการทำ มีน้ำอุดมสมบูรณ์ในการทำนา
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่คัดเลือกไว้แล้วไปหว่านที่ทุ่งนาเพื่อทำเป็นกล้าประมาณ 1 เดือน ก็นำไปแยกปักดำ ใส่ปุ๋ย ในนาข้าวเพื่อได้ข้าวที่งอกงามให้ผลผลิตที่ดี
- ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ข้าวออกรวงให้ผลผลิตที่ดี มีน้ำหนัก ได้ราคาที่ดี มีคุณภาพ

อาชีพค้าขาย จำนวน 25 คน

- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ มีเงินทุน มีแรงงานของตนเอง วัตถุประสงค์ที่ตลาดเพื่อนำมาขายที่หมู่บ้านหรือขายตามที่ต่าง ๆ
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ ผู้ที่ขายในหมู่บ้านจะขายในบริเวณหน้าบ้านของตนเอง ที่ผู้ซื้อผ่านไปมาสามารถเห็นได้
- ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ถ้าเศรษฐกิจดี ชาวบ้านมีรายได้ก็จะมีกำจ่ายใช้สอยในการซื้อของทำให้ขายดี ผู้ขายของจะมีกำลังใจในการทำมาหากิน มีเงินลงทุนเพิ่ม

อาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 40 คน

- ปัจจุบันำเข้าที่ดี ได้แก่ มีเงินทุน พันธุ์สัตว์ที่ดี มีสถานที่เลี้ยงบริเวณบ้านหรือที่ว่างเปล่า มีแรงงานตนเอง
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ เมื่อได้พันธุ์สัตว์ เช่นสุกร มาเลี้ยงจะใช้เวลาประมาณ 4 - 5 เดือน จึงจะขายได้ โดยในเดือนแรกจะให้อาหารสำหรับหม่อ่อน เดือนต่อไปจนถึงขายจะให้อาหารหมูใหญ่โดยผสม รำ ปลายข้าว ผักบุง ให้กิน เมื่อครบกำหนดที่ขายได้ก็จะติดต่อพ่อค้ามารับซื้อหรือขายให้ผู้ที่ต้องการ
- ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ถ้าขายได้ราคาก็จะได้กำไรที่ดี ทำให้มีเงินเหลือเก็บและซื้อลูกพันธุ์สุกร มาเลี้ยงเพิ่มอีก

อาชีพการบริการ จำนวน 9 คน

- ปัจจุบันำเข้าที่ดี ได้แก่ มีเงินทุน ความชำนาญในอาชีพ สถานที่ให้บริการของตนเองหรือเช่า แรงงานตนเองและการจ้างแรงงานในหมู่บ้าน
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ มีการวางแผนงาน มีความชำนาญในอาชีพ
- ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ถ้าการบริการมีคุณภาพก็จะได้ราคาที่ดี และเป็นที่ต้องการของตลาด ก็จะทำให้ได้รับรายได้ที่ดี มีเงินทุนเหลือและเก็บไว้ใช้สอย

อาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว จำนวน 3 คน

- ปัจจุบันำเข้าที่ดี ได้แก่ มีเงินทุน ความชำนาญในอาชีพ สถานที่ทำงานของตนเองหรือเช่า แรงงานของตนเองและการจ้างงานในหมู่บ้าน
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ มีการวางแผนงาน มีความชำนาญในอาชีพ
- ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ถ้าผลผลิตมีคุณภาพก็จะได้ราคาที่ดี และเป็นที่ต้องการของตลาด ก็จะทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านมะขามเต่า หมู่ที่ 4 ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา พบว่า

1. การเกิดกองทุน พบว่า เป็นนโยบายของรัฐบาลที่จัดสรรเงิน 1 ล้านบาทสู่หมู่บ้านทำให้ชาวบ้านตื่นตัวและสนองตอบรับกับนโยบายของรัฐบาลทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือปรึกษาหารือกันเพื่อที่จะทำให้เกิดกองทุน

2. ระบบบริหารกองทุน พบว่า มีคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกมาทั้งหมด 11 คน ซึ่งเป็นบุคคลที่เสียสละ และมีความตั้งใจในการทำงาน มีการพิจารณาในการขอกู้ที่ดีเพราะเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกัน รู้ถึงการดำเนินชีวิตและอาชีพและนิสัยใจคอ

3. การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า ชาวบ้านให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการประชุม หรือการปรึกษาหารือกัน มีการช่วยเหลือกัน มีการนำปัญหาที่เกิดจากการประกอบอาชีพมาคุยปรึกษาหาทางแก้ไข ปรับปรุง มีการแนะนำ หาทางออกให้กัน

4. การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า เมื่อมีโครงการว่ารัฐบาลจะจัดสรรเงินมาให้ชาวบ้านก็รวมตัวประชุมทำประชาคมว่าควรจะทำอย่างไรเกี่ยวกับเงิน 1 ล้านบาท ใครควรจะเป็นตัวแทนของชาวบ้านได้ การจัดการเงินที่กู้มาได้มาทำอาชีพเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพที่ดี มีประโยชน์คุ้มค่า การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกัน

5. การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า เงิน 1 ล้านบาทสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของคนในหมู่บ้านให้มีรายได้ มีงานทำ ส่งเสริมการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดมีงานทำไม่ว่างงานมีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุป

จากการติดตามผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 สรุปได้ดังนี้ สำหรับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบว่าการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 บรรลุเป้าหมายของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด ศึกษาถึงปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่จะช่วยส่งเสริม ชัดขวาง การบรรลุเป้าหมายรัฐบาลและเพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านรวมทั้งทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

โดยการดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 เริ่มจากการศึกษาทำความเข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐบาล ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 ทำการประยุกต์แนวคิดของสตีฟเฟิลบิมในการวิเคราะห์ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 พร้อมทั้งทำการกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล หลังจากนั้นจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบรายงานและบางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้ทำการรวบรวมข้อมูลจนสมบูรณ์แล้วจึงทำการประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบ เพื่อทำการสรุป อภิปรายผลและแสดงข้อเสนอแนะ เพื่อการจัดการกองทุนหมู่บ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคตต่อไป

2. ผลการดำเนินการ

จากผลการประเมินโครงการพบว่าชาวบ้านมะขามเฒ่า หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ให้การตอบรับที่ดีต่อโครงการเงินกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านมีการตื่นตัวที่จะขอกู้เงินเพื่อนำเงินไปใช้จ่าย สร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับตนเองและครอบครัว ในการดำเนินการประชาชนต่างให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ในการดำเนินการเริ่มแรกของหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนเพื่อเปิดเวทีชาวบ้านเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเตรียมความพร้อมและคัดเลือกคณะกรรมการ โดยดูจากความสามารถ ประสบการณ์ในการบริหารงาน เพื่อให้คณะกรรมการได้ดำเนินการจัดทำรายได้ ถ้าใช้จ่าย

และพิจารณาปล่อยกู้ให้กับประชาชนในหมู่บ้านโดยพิจารณาจากโครงการและวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเงินกู้ การดำเนินการจะมีอุปสรรคตรงที่คณะกรรมการยังขาดประสบการณ์ ความรู้และความสามารถในการบริหารงานที่ดี และยังมีความรู้ความเข้าใจไม่มากนักซึ่งทำให้ผู้กู้บางคนนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ การทำบัญชีต่าง ๆ ยังมีความสับสนอยู่

3. อภิปรายผล

1. เงินกองทุนที่หมู่บ้านได้รับมาช่วยสร้างความร่วมมือที่ดีของประชาชนในหมู่บ้าน ประชาชนได้ช่วยกันจัดการและบริหารเงินกองทุนที่ได้รับมาเพื่อเป็นการสร้างประโยชน์ให้กับทุกคนในหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านทุกคนได้นำเงินไปใช้ในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ตนเอง

2. เมื่อได้รับการจัดสรรเงินกองทุนแล้วประชาชนในหมู่บ้านจะสามารถที่จะกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านได้ไม่เกิน 20,000 บาท หรือเกิน 20,000 บาท แต่ไม่เกิน 50,000 บาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ไม่มากนักหรือไม่เพียงพอที่จะนำไปสร้างอาชีพใหม่บ้างอย่างได้ ประชาชนในหมู่บ้านจึงใช้เงินกู้ที่ได้รับไปใช้เพื่อพัฒนาอาชีพเดิมที่ทำอยู่แต่ก็มีบางส่วนนำเงินกู้จากกองทุน ไปใช้ในทางที่ผิดวัตถุประสงค์

3. ประชาชนได้ให้ความร่วมมือในการช่วยกันจัดการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านโดยการเข้าร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ประชาชนทุกคนในหมู่บ้านได้รับเงินกู้ครบถ้วนกันทุก ๆ ครั้วเดือนเพื่อที่จะได้นำไปสร้างอาชีพและรายได้ให้กับครอบครัวของตน

4. เมื่อได้รับเงินกองทุนแล้วเศรษฐกิจภายในหมู่บ้านมีการพัฒนามากขึ้น ชาวบ้านลงทุนทำสิ่งต่าง ๆ และมีการพัฒนาอาชีพเดิม มีการลงทุนสร้างอาชีพใหม่ขึ้นและยังเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ด้อยโอกาสอีกด้วย

5. การดำรงชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านมีความพร้อมมากขึ้น ผู้นำชุมชนมีความยุติธรรม ชาวบ้านมีการร่วมมือและสามัคคีช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีเพื่อที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนให้ดีขึ้น

4. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

1. ปัจจัยด้านบวก

- มีเงินทุนหมุนเวียนเกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน
- เป็นการสร้างรากฐานเศรษฐกิจที่แข็งแรงในหมู่บ้าน
- เป็นแหล่งเงินกู้ที่มีดอกเบี้ยต่ำ

- ประชาชนมีความร่วมมือและมีความสามัคคีมากขึ้น
- ช่วยสร้างโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาสภายในหมู่บ้าน
- เป็นการปรับปรุงอาชีพเดิมที่มีอยู่ให้ดีขึ้นและสร้างอาชีพใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น

2. ปัจจัยด้านลบ

- เพิ่มภาระหนี้สินให้แก่ชุมชน
- จำนวนที่ปล่อยให้ประชาชนกู้มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับการนำไปสร้างอาชีพบางอย่าง
- ขั้นตอนในการกู้ยืมไม่ค่อยรัดกุมทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา
- ระยะเวลาในการกู้สั้นจนเกินไป
- ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจมากนักทำให้นำเงินที่กู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

5. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนเป้าหมาย

ประชาชนในหมู่บ้านมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดีทุกคนต้องการที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนให้เจริญมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ชาวบ้านมีความสามัคคี ยกย่องผู้ทำดีมีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถและมีความยุติธรรม ชาวบ้านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดีรักใคร่กันเปรียบเสมือนกับเป็นญาติพี่น้อง

6. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

- 1.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) สมาชิกสามารถนำเงินกู้ไปสร้างรายได้และสามารถนำเงินมาส่งเป็นดอกเบี้ยให้กับกองทุนหมู่บ้านทำให้กองทุนหมู่บ้านมีเงินหมุนเวียนและสามารถนำเงินไปอนุมัติปล่อยกู้ให้กับรายอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้กู้
- 1.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ประชาชนสามารถนำเงินที่กู้ไปสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว สามารถปลดหนี้สินที่มีบางส่วนของตนเองลงไปได้
- 1.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) ประชาชนบางกลุ่มแตกความสามัคคีเนื่องจากไม่พอใจที่คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ให้น้อยหรือให้ใครก่อนและหลัง แต่ก็มีกรณีชี้แจงให้ประชาชนทุกคนในหมู่บ้านได้ทราบว่าเป็นเพราะเงินที่ได้รับมาต้องแจกจ่ายให้กู้ได้ทั่วถึงกันและการให้ใครกู้ได้ก่อนหรือหลังก็เป็นไปตามเหตุอันสมควร

7. ข้อเสนอแนะ

1. เงินที่นำมาปล่อยให้ประชาชนได้กู้ควรจะมีระยะเวลาที่ยาวกว่านี้เพื่อเป็นการให้เวลาในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้มั่นคงเพราะอาชีพแต่ละอย่างต้องใช้ระยะเวลาจึงจะรู้ว่าการประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองหรือไม่
2. จัดทำระเบียบการกู้ยืมเงินให้รัดกุมเพื่อป้องกันการนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ คือไม่นำเงินไปใช้ตามที่ระบุไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน
3. ควรมีหน่วยงานของรัฐเข้ามาคอยดูแลให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความรู้ในการบริหารเงินกู้ แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
4. ควรมีการอบรมเพิ่มเติมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนว่าเงินที่รัฐบาลนำมาให้กู้ยืมนั้นเพื่อต้องการให้ประชาชนนำไปสร้างอาชีพและรายได้
5. คณะกรรมการควรมีการแบ่งแยกหน้าที่การรับผิดชอบออกเป็นสัดส่วน โดยเจ้าหน้าที่ออกเพื่อให้ประชาชนทราบว่าคณะกรรมการแต่ละคนมีหน้าที่ทำอะไรบ้าง
6. ควรมีเจ้าหน้าที่ของรัฐมาอบรมแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้กับประชาชนในหมู่บ้านเพื่อสร้างตัวเลือกในการประกอบอาชีพให้กับประชาชนมากขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา (2545) ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน

สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

และ อำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

----- . 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----- . 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสันติยั่งยืน. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสันติยั่งยืน. ขอนแก่น.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมินโครงการ. นครราชสีมา.